

Nr 436.

Av herrar **Öhman** och **Norling**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av överenskommelse angående ekonomiskt samarbete mellan Sverige och Amerikas förenta stater.

Vid riksdagens behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 257, angående Sveriges anslutning till konventionen angående europeiskt ekonomiskt samarbete m. m., riktade vi uppmärksamheten på de faror för landets suveränitet som en anslutning skulle innebära och hemställde, att riksdagen måtte uppskjuta avgörandet till dess att nu föreliggande avtal mellan Sverige och Amerikas förenta stater kommit till riksdagens kännedom.

Detta avtal, som presenteras i propositionen nr 297, bekräftar de farhågor för vårt lands rörelsefrihet som vi uttalade i motionerna nr 420 i första kammaren och nr 588 i andra kammaren.

Om riksdagen bifaller propositionen nr 297 innebär detta, att Sverige engagerar sig i en ekonomisk och politisk blockbildning, som äventyrar den nationella självbestämmanderätten och medför att landets möjligheter att stå utanför ett eventuellt framtida krig bli ytterst försvårade.

Grundvalen för den föreslagna överenskommelsen med USA är den amerikanska »Economic Cooperation Act of 1948», en lag som anger sitt huvudsyfte i följande: »En lag för att främja fred och allmänt välförhållande i världen samt USA:s nationella intressen och dess utrikespolitik medels ekonomiska, finansiella och andra åtgärder, som krävas för att bevara sådana förhållanden utomlands, som möjliggöra de fria inrättningarnas fortbestånd och sammanfalla med bevarandet av Förenta staternas styrka och stabilitet.»

Detta syftemål med den amerikanska lagstiftningen understrykes också i den proposition, som förelades den amerikanska kongressen, i vilken lagen motiveras med bland annat följande ord:

»... huvudorsaken till att vi önska ett ekonomiskt stabilt Europa är att detta är förutsättningen för att upprätthålla den civilisation i vilken den amerikanska livsstilen har sina rötter...»

Huvudorsaken till Marshallplanen är således att främja den amerikanska livsstilen, vilken karakteriseras av monopolkapitalets herravälde, hårt klassförtryck mot arbetarna och övriga mindre inkomstagare, brutala rasförföljelser etc.

Den amerikanska lagstiftningen anger klart att Marshallplanens politiska målsättning är att med »ekonomiska, finansiella och andra åtgärder» (militära om så erfordras?) skapa garanti för »Förenta staternas styrka och stabilitet».

Det är fråga om att skapa ett statsblock under ledning av Amerikas förenta stater, som får sin spets riktad mot arbetarklassens socialistiska strävanden och som har till huvuduppgift att bevara och återupprätta monopolkapitalets maktställning för att därmed konservera de samhällsförhållanden som äro den yttersta orsaken till faseismen och krigen.

Marshallplanen är det politiska uttrycket för den amerikanska storfinansens strävan till världsherravälde. Genomfört i praktiken innebär den, att de enskilda nationernas frihet att självständigt träffa avgöranden i viktiga ekonomiska och politiska frågor skall kringskäras. De maktägande i Amerikas förenta stater skola tillförsäkras »rätten» att blanda sig i och på väsentliga punkter fälla avgörandet i tidigare suveräna staters inre och yttre angelägenheter.

Enligt det föreslagna avtalet skall sålunda Sverige förbinda sig att främja de »principer Förenta staternas regering antagit» genom »1948 års lag om ekonomiskt samarbete». Detta innebär förpliktelse för Sverige att, såsom lagen stadgar, »främja USA:s nationella intressen och utrikespolitik».

I konsekvens härmed blir Sverige förpliktigt, enligt artikel II, att, »när Förenta staternas regering så önskar, lämna sistnämnda regering detaljerade förslag till särskilda investeringsplaner . . .» att »vidmakthålla välavvägda växelkurser, balansera statsbudgeten, skapa eller vidmakthålla inre finansiell stabilitet» samt att i utrikeshandeln följa Havanastadgans allmänna principer.

Sverige förpliktigas, enligt artikel IV, att »underlätta överförande till Förenta staterna för upplagring eller andra ändamål av råvaror av svenskt ursprung, som erfordras av Förenta staterna till följd av brister eller eventuella framtida brister i dess egna resurser».

Enligt samma artikel förpliktigas Sverige dessutom att förhandla angående rätt för amerikanska medborgare eller affärssammanslutningar att exploatera svenska råvarukällor på samma villkor som dem vilka gälla för svenska medborgare.

Sverige förpliktigas, enligt artikel VI, att »till Förenta staternas regering översända, i den form och på sådana tider som må angivas av den senare regeringen efter samråd med Sveriges regering, detaljerade uppgifter angående investeringsplaner . . .», »fullständiga uppgifter kvartalsvis för verksamheten under denna överenskommelse, däribland en redogörelse för användningen av medel, varor och tjänster som mottagits under densamma» samt »uppgifter angående de ekonomiska förhållandena i Sverige samt övriga betydande uppgifter».

Sverige förpliktigas, enligt artikel VII, att genom regeringen påverka den allmänna nyhetsförmedlingen att popularisera det amerikanska s. k. biståndet och »trygga att ändamålsenliga anordningar för sådan nyhetsförmedling äro till finnandes».

Sverige förpliktigas, enligt artikel VIII, att »mottaga en särskild delegation» från Förenta staterna, som skall kontrollera att USA:s inressen främjas i

landet och genomföra den kontroll av produktion och handel som överenskomsten tillerkänner Förenta staterna. Delegationen skall utrustas med de privilegier och immuniteter, som tillkomma diplomatiska representanter, och Sveriges regering förpliktigas att i »full utsträckning» samarbeta med denna delegation.

Alla dessa åtaganden äro kränkande för svensk självbestämmanderätt, då de förutsätta, att de svenska statsmakterna inte ensamma ha att bestämma i landets alla angelägenheter, utan att avgörandena skola träffas i samråd med regeringen i Amerikas förenta stater. Då vid sådana rådslag den starkaste parten i allmänhet har de största möjligheterna att pressa igenom sin vilja, är det uppenbart att för vårt folk ytterst viktiga frågor rörande produktion, handelspolitik, valutapolitik etc. komma att avgöras med hänsyn till Förenta staternas intressen.

Något konkret angivande av omfattningen och arten av det »bistånd» från Amerikas förenta stater, som Sverige skall tillerkännas, föreligger inte. Detta skall bli föremål för senare överläggningar. Inte ens tillfälliga ekonomiska fördelar för Sverige äro sålunda säkrade.

Någon anledning för Sverige att genom anslutning till Marshallblocket bevisa sin villighet att bidra till det krigshärjade Europas återuppbyggnad föreligger inte. Under kriget och efterkrigstiden har Sverige genom krediter och lån till krigshärjade länder redan givit det bidrag till den ekonomiska återhämtningen som våra resurser medge och som rimligen kan begäras.

Med hänvisning till ovanstående hemställes,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 297.

Stockholm den 14 juli 1948.

Gunnar Öhman.

Anton Norling.
